

विदेशी लगानी सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक, २०७४

प्रस्तावना: मुलुकको समृद्धिका लागि उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गर्दै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई प्रतिस्पर्धी, उदार, आत्मनिर्भर, रोजगारउन्मुख, स्वतन्त्र तथा समुन्नत बनाउन उत्पादन, निर्यात प्रबर्द्धन र पूर्वाधार विकासका क्षेत्रमा विदेशी लगानीलाई आकर्षित गरी औद्योगिकीकरण मार्फत दिगो आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्न विदेशी लगानी सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिमको व्यवस्थापिका-संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “विदेशी लगानी सम्बन्धी ऐन, २०७४” रहेको छ ।

(२) यो ऐनको दफा १० र ११ नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको मितिबाट र अन्य दफाहरु तुरुन्त प्रारम्भ हुने छन् ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “उद्योग” भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ बमोजिम स्थापना भएको उद्योग सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) “एकल विन्दु सेवा केन्द्र” भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ बमोजिमको एकल विन्दु सेवा केन्द्र सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।

(घ) “धितोपत्र बोर्ड” भन्नाले धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३ बमोजिमको नेपाल धितोपत्र बोर्ड सम्भन्नु पर्छ ।

(ङ) “प्रविधि हस्तान्तरण” भन्नाले उद्योग र विदेशी लगानीकर्ताबीच देहायको कुराको सम्बन्धमा सम्झौता गरी गरिने प्रविधिको हस्तान्तरण सम्भन्नु पर्छ :-

(१) पेटेण्ट, डिजायन, ट्रेडमार्क, व्यापारिक ख्याति (गुडवील), प्राविधिक विशिष्टता, सुत्र (फर्मुला), प्रक्रिया,

- (२) प्राविधिक हक हस्तान्तरण (एसाइन्मेन्ट), उपयोगको इजाजत (युजर्स लाइसेन्स), प्राविधिक जानकारी प्रदान (नो हाउ शेरीङ्ग) वा प्राविधिक ज्ञानको प्रयोग (फ्रेन्चाइज),
- (३) वैदेशिक प्राविधिक सल्लाहकार, व्यवस्थापन तथा बजार सेवा उपलब्ध गराउने वा अन्य प्राविधिक सीप वा ज्ञान ।
- (च) “बोर्ड” भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ बमोजिमको उद्योग तथा लगानी प्रवर्द्धन बोर्ड सम्भन्नु पर्छ ।
- (छ) “मन्त्रालय” भन्नाले उद्योग सम्बन्धी विषय हेर्ने नेपाल सरकारको मन्त्रालय सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) “लगानी बोर्ड” भन्नाले लगानी बोर्ड ऐन, २०६८ बमोजिमको लगानी बोर्ड सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) “विदेशी लगानी” भन्नाले विदेशी लगानीकर्ताले उद्योग वा कम्पनीमा गरेको देहायको लगानी सम्भन्नु पर्छ :-
- (१) विदेशी मुद्रा वा ऋण लगानी,
 - (२) उद्योगमा विदेशी मुद्रा वा शेयरबाट प्राप्त लाभांश रकमको पुनर्लगानी,
 - (३) दफा ६ बमोजिम गरेको लिज लगानी (लिज फाइनान्स),
 - (४) दफा ९ बमोजिम पूँजी लगानी कोषमा गरेको लगानी,
 - (५) दफा १० बमोजिम धितोपत्रको दोस्रो बजार मार्फत सूचीकृत धितोपत्रमा गरेको लगानी,
 - (६) नेपालमा संस्थापना भएको कम्पनीको शेयर वा सम्पत्ति खरिद गरी भएको लगानी,
 - (७) दफा ११ बमोजिम नेपालमा संस्थापित उद्योग वा कम्पनीले विदेशी पूँजी बजारमा धितोपत्र जारी गरी प्राप्त भएको लगानी,
 - (८) प्रविधि हस्तान्तरणद्वारा भएको लगानी, वा
 - (९) नेपालमा शाखा स्थापना र विस्तार गरी भएको लगानी ।
- (ञ) “विदेशी लगानीकर्ता” भन्नाले नेपालमा विदेशी लगानी वा प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने विदेशी व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्था सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्था वा गैर आवासीय नेपालीलाई समेत जनाउँछ ।

- (ट) “विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकाय” भन्नाले दफा १४ बमोजिमको निकाय सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) “विभाग” भन्नाले उद्योग विभाग सम्झनु पर्छ ।
- (ड) “संस्थागत विदेशी लगानीकर्ता” भन्नाले विदेशी लगानी गर्ने विदेशी कम्पनी, संगठित संस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्था सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

विदेशी लगानी सम्बन्धी

३. विदेशी लगानी गर्न सक्ने : (१) विदेशी लगानीकर्ताले कुनै उद्योगमा विदेशी लगानी गर्न र त्यस्तो लगानीबाट लाभ प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूचीमा उल्लिखित उद्योगमा विदेशी लगानी गर्न सकिने छैन ।

तर अनुसूचीमा उल्लिखित नेपाली लगानीमा स्थापना भएका उद्योगमा विभागको स्वीकृति लिई प्रविधि हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै उद्योगमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको भन्दा कम रकमको विदेशी लगानी गर्न स्वीकृति दिइने छैन ।

४. एकल वा संयुक्त रुपमा विदेशी लगानी गर्न सक्ने: विदेशी लगानीकर्ताले एकल वा संयुक्त रुपमा वा नेपालमा स्थापित उद्योग वा नेपाली नागरिकसँग संयुक्त रुपमा उद्योग स्थापना गरी विदेशी लगानी गर्न सक्नेछ ।

५. उद्योगको जायजेथा वा शेयर खरिद गरी विदेशी लगानी गर्न सक्ने: विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा स्थापना भएको कुनै उद्योगको जायजेथा वा तोकिएको प्रतिशतसम्मको शेयर खरिद गरी विदेशी लगानी गर्न सक्नेछ ।

६. लिज लगानी गर्न सक्ने: विदेशी लगानीकर्ताले हवाईजहाज, मेशिन औजार, निर्माण उपकरण वा अन्य उपकरणमा तोकिएको सीमाको अधीनमा रही लिज लगानी गर्न सक्नेछ ।

७. प्रविधि हस्तान्तरण गरी विदेशी लगानी गर्न सक्ने: (१) विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा स्थापित कुनै उद्योगमा प्रविधि हस्तान्तरण गरी विदेशी लगानी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हुने प्रविधि हस्तान्तरणका शर्तहरू सम्बन्धित उद्योग र विदेशी लगानीकर्ताबीच भएको प्रविधि हस्तान्तरण सम्बन्धी सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको सम्झौतामा तोकिएको सीमाभन्दा बढी रोयल्टी रकम फिर्ता लैजाने व्यवस्था गर्न सकिने छैन ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको सम्झौता विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम स्वीकृति दिँदा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायले विदेशी लगानी सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन, उद्योगको उत्पादन र बिक्रीको क्षमता समेतको आधारमा आवश्यक शर्त तोक्न सक्नेछ ।

४. **शाखा स्थापना वा विस्तार गरी विदेशी लगानी गर्न सक्ने:** (१) विदेशमा संस्थापना भएको उद्योगले नेपालमा आफ्नो शाखा स्थापना वा विस्तार गरी विदेशी लगानी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम शाखा स्थापना वा विस्तार सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. **पूँजी लगानी कोष खडा गरी विदेशी लगानी गर्न सक्ने:** (१) संस्थागत विदेशी लगानीकर्ताले कुनै उद्योगमा स्वपूँजी (इक्विटी) लगानी गर्ने प्रयोजनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम कम्पनी संस्थापना गरी धितोपत्र बोर्डको स्वीकृति लिई पूँजी लगानी कोष (भेन्चर क्यापिटल फण्ड) खडा गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट उद्योगमा लगानी गर्न दफा १३ बमोजिम स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको पूँजी लगानी कोषको विवरण त्यस्तो कम्पनीले प्रत्येक छ महिनामा विभागलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम स्थापित कोष सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१०. **धितोपत्र सम्बन्धी कारोबार गर्न सक्ने:** (१) दफा ९ बमोजिम पूँजी लगानी कोष खडा गर्ने संस्थागत विदेशी लगानीकर्ताले धितोपत्र बोर्डमा दर्ता भई धितोपत्रको दोस्रो बजार मार्फत यस ऐन बमोजिम विदेशी लगानी गर्न सकिने उद्योगको धितोपत्र कारोबार गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम धितोपत्र सम्बन्धी कारोबार गर्दा खरिद गर्नु पर्ने धितोपत्रको न्यूनतम संख्या, लगानीको सीमा, धितोपत्र खरिद गरे पछि आफूले राख्नु पर्ने न्यूनतम अवधि, धितोपत्र खरिद गर्न विदेशी मुद्रामा राख्नु पर्ने जगेडा कोष (रिजर्भ) र सो सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११. **धितोपत्र जारी गरी ऋण लिन वा विदेशी मुद्रा प्राप्त गर्न सक्ने:** (१) नेपालमा संस्थापना भएको कुनै पनि पब्लिक लिमिटेड कम्पनी वा धितोपत्र जारी गर्न प्रचलित कानून बमोजिम अख्तियारी पाएको संगठित संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंक र धितोपत्र बोर्डको स्वीकृति लिई विदेशी मुलुकको पूँजी बजारमा ऋणपत्र, डिबेञ्चर वा अन्य धितोपत्र जारी गरी ऋण लिन वा विदेशी मुद्रा प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) विदेशी लगानीमा नेपालमा संस्थापना भएको कम्पनीले धितोपत्र सम्बन्धी प्रचलित कानूनको अधीनमा रही नेपालभित्र धितोपत्र जारी गरी ऋण लिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम धितोपत्र जारी गरी लिएको ऋण वा विदेशी मुद्रा नेपालमा लगानी गर्नु पर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम धितोपत्र जारी गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था धितोपत्र सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

12. विदेशी लगानीको सीमा नतोकिने : (१) विदेशी लगानीकर्ताले प्रचलित कानूनको अधीनमा रही जतिसुकै रकम लगानी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सेवा उद्योगको हकमा नेपालले विश्व व्यापार संगठनको सदस्यता प्राप्त गर्दाका बखत सम्बन्धित क्षेत्र वा उपक्षेत्रका सम्बन्धमा जनाएको प्रतिवद्धताभन्दा कम नहुने गरी विदेशी लगानीको स्वपूँजी को अधिकतम सीमा र दफा १० बमोजिम धितोपत्रमा गरिने लगानीको सीमा तोक्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-३

विदेशी लगानीको स्वीकृति तथा फिर्ता

13. विदेशी लगानी गर्ने स्वीकृतिको लागि निवेदन दिनु पर्ने: (१) यस ऐन बमोजिम विदेशी लगानी गर्न चाहने विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा विदेशी लगानी भित्राउने समय तालिका तथा उद्योगमा लगानीको कार्ययोजना सहितको विवरण खुलाई विदेशी लगानी गर्ने स्वीकृतिको लागि तोकिए बमोजिमको ढाँचामा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदन जाँचबुझ गर्दा निवेदकलाई यस ऐन बमोजिम विदेशी लगानी गर्न स्वीकृति दिन मिल्ने देखिएमा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायले निवेदन प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र आवश्यक शर्त तोक्यो तोकिए बमोजिमको ढाँचामा विदेशी लगानीको लागि स्वीकृति दिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम विदेशी लगानीको लागि स्वीकृति प्राप्त भएपछि विदेशी लगानीकर्ताले त्यस्तो लगानीको रकम नेपाल भित्राउनु पूर्व स्वीकृतिको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि नेपाल राष्ट्र बैंकले आवश्यक जाँचबुझ गरी तीस दिनभित्र स्वीकृति दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (२) वा (४) बमोजिम निवेदन जाँचबुझ गर्दा स्वीकृति दिन मिल्ने नदेखिएमा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकाय वा नेपाल राष्ट्र बैंकले त्यसको आधार र कारण खुलाई सात दिनभित्र निवेदकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ ।

14. विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकाय: देहायको विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने अधिकार देहायको निकायलाई हुनेछ :-

- (क) लगानी बोर्डको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पर्ने विदेशी लगानी भए लगानी बोर्ड,
- (ख) लगानी बोर्डको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत नपरेको पाँच अर्ब रुपैयाँसम्मको विदेशी लगानी भए विभाग,
- (ग) लगानी बोर्डको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत नपरेका पाँच अर्ब रुपैयाँभन्दा बढीको विदेशी लगानी भए बोर्ड ।

15. लगानी गरी सक्नु पर्ने अवधि : (१) विदेशी लगानीकर्ताले दफा १३ को उपदफा (२) बमोजिम विदेशी लगानी गर्न स्वीकृति प्राप्त गरेको रकम तोकिएको अवधिभित्र लगानी गरी सक्नु पर्नेछ ।

(२) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत विदेशी लगानी गर्न प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृति प्राप्त गरिसकेका विदेशी लगानीकर्ताले समेत तोकिएको न्यूनतम रकम तोकिएको अवधिभित्र त्यस्तो लगानी गरी सक्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको अवधिभित्र लगानी नगर्ने विदेशी लगानीकर्तालाई यस ऐन बमोजिमको कुनै पनि सुविधा उपलब्ध गराइने छैन ।

16. बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत रकम ल्याउनु पर्ने: (१) विदेशी लगानीकर्ताले लगानी गर्ने रकम नेपाल राष्ट्र बैंकले निर्धारण गरेको प्रक्रिया पूरा गरी सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी प्रचलित कानूनको अधीनमा रही बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा नेपाल भित्राउनु पर्नेछ ।

तर भारतीय लगानीकर्ताले त्यस्तो लगानी रकम बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत भारतीय रुपैयाँमा समेत भित्राई लगानी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ६ बमोजिमको लिज लगानी र दफा ११ बमोजिमको ऋण लगानी तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

17. लगानी तथा आर्जित रकम फिर्ता लैजान सक्ने: (१) विदेशी लगानीकर्ताले चाहेमा प्रचलित कानून बमोजिम आफ्नो लगानीको शेयर वा उद्योग बिक्री गरी नेपालबाट आफ्नो लगानी फिर्ता लैजान सक्नेछ ।

(२) विदेशी लगानीकर्ताले जुन विदेशी मुद्रामा लगानी गरेको हो सोही विदेशी मुद्रामा वा नेपाल राष्ट्र बैंकले स्वीकृति दिएमा अन्य परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा प्रचलित कानून बमोजिमको कर सम्बन्धी दायित्व पूरा गरी देहाय बमोजिमको रकम फिर्ता लैजान सक्नेछ :-

- (क) विदेशी लगानीको शेयर बिक्रीबाट प्राप्त रकम,
- (ख) विदेशी लगानीबाट प्राप्त मुनाफा वा लाभांश वापतको रकम,

- (ग) उद्योग वा कम्पनी खारेजी वा लिक्विडेसनमा गएकोमा खारेजी वा लिक्विडेसन पश्चात सम्पूर्ण दायित्व चुक्ता गरी बाँकी रहन आउने रकम,
- (घ) विदेशी मुद्राको निक्षेप र सोमा आर्जित ब्याज,
- (ङ) प्रविधि हस्तान्तरण सम्झौता अन्तर्गत प्राप्त लाभ वापतको रकम,

तर शत प्रतिशत मदिरा निकासी गर्ने मदिराजन्य उद्योग बाहेक अन्य मदिराजन्य उद्योगको हकमा त्यस्तो लाभ वापतको रकम प्रचलित कर बाहेकको कूल बिक्री मूल्य वा खूद नाफाको तोकिए बमोजिमको प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।

- (च) लिज लगानी अन्तर्गत लिज भाडा (लिज रेन्ट) रकम,
- (छ) नेपालमा चलेको मुद्दा, मध्यस्थता वा अन्य कुनै कानूनी प्रक्रियाको अन्तिम व्यवस्थापनबाट प्राप्त गरेको कुनै हर्जाना वा क्षतिपूर्ति वापतको रकम ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा रकम फिर्ता लैजाँदा प्रचलित विनिमय दरमा सट्टी गरी लैजानु पर्नेछ ।

(४) कुनै विदेशी लगानीकर्ताले नेपालको चल वा अचल सम्पत्ति धितो वा बन्धक लिई कुनै उद्योग वा कम्पनीमा ऋण लगानी गरेकोमा त्यस्तो ऋणको साँवा वा ब्याज रकम भुक्तानी नभएको कारणबाट धितो वा बन्धक दिएको चल वा अचल सम्पत्ति लिलाम बिक्री वा जफत गर्नु परेमा त्यस्तो लगानीकर्ताले प्रचलित कानून बमोजिम नेपालको बैंक वा वित्तीय संस्था सरह लिलाम बिक्री गरी लगानी फिर्ता लैजान सक्नेछ ।

(५) लिज सम्झौता बमोजिम भुक्तानी नभएको वा सम्झौताको शर्त उल्लंघन भएको कारणबाट लिज सम्झौता अन्त्य भएमा विदेशी लगानीकर्ताले आफ्नो लगानी र लिजमा लगानी गरेको सम्पत्ति फिर्ता लैजान सक्नेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम विदेशी लगानी वा त्यसबाट आर्जित रकम फिर्ता लैजान चाहने विदेशी लगानीकर्ताले स्वीकृतको लागि तोकिए बमोजिमको ढाँचामा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम प्राप्त निवेदन जाँचबुझ गर्दा विदेशी लगानीकर्ताले यस ऐन, प्रचलित कानून तथा विदेशी लगानी सम्बन्धमा भएको सम्झौता बमोजिमका शर्त र दायित्व पूरा गरेको देखिएमा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायले निवेदन प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र विदेशी लगानी वा त्यसबाट आर्जित रकम फिर्ता लैजाने स्वीकृति दिनु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम स्वीकृति प्राप्त भएपछि विदेशी लगानीकर्ताले विदेशी मुद्राको सट्टी सुविधाको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकमा निवेदन दिन सक्नेछ ।

(९) उपदफा (८) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि नेपाल राष्ट्र बैंकले विदेशी लगानीकर्तालाई विदेशी लगानी फिर्ता लैजान सटहीको सुविधा उपलब्ध गराउनेछ ।

परिच्छेद-४

विदेशी लगानीको प्रवर्द्धन, सहजीकरण तथा नियमन

18. बोर्डको काम, कर्तव्य र अधिकार : यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएको काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त बोर्डको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) औद्योगिक तथा पूर्वाधार संरचना विकासमा विदेशी लगानी आकर्षण गर्न अवलम्बन गर्नु पर्ने नीतिगत, संस्थागत र प्रक्रियागत सुधारको लागि नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,
- (ख) नेपालमा विदेशी लगानीको आकर्षण बढाउन र त्यसको प्रवर्द्धन तथा संरक्षण गर्न आवश्यक रणनीति र कार्यक्रम तय गर्ने,
- (ग) विदेशी लगानीमा आधारित उद्योगको स्थापना, विदेशी लगानीको प्रवर्द्धन र स्वीकृति गर्ने,
- (घ) विदेशी लगानीको अभिवृद्धि, विस्तार तथा संरक्षण गरी विदेशी लगानीको सहजीकरण गर्ने,
- (ङ) विदेशी लगानीको नीतिगत तथा कार्यान्वयनको तहमा समन्वय कायम गर्ने,
- (च) विदेशी लगानी सम्बन्धी नीति तथा कानूनको कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने,
- (छ) विदेशी लगानीकर्तालाई एकल विन्दु सेवा केन्द्रबाट प्रभावकारी रूपमा सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने र त्यस्तो सेवाको सम्बन्धमा प्राप्त भएका गुनासोको जाँचबुझ गरी वा गराई आवश्यक कारवाही गर्न सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिने,
- (ज) विदेशी लगानीको स्वीकृति तथा सेवा प्रवाहको काम कारवाही उचित ढङ्गले सञ्चालन भए वा नभएको जानकारी लिई सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक निर्देशन दिने,
- (झ) तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने, गराउने ।

19. विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार: यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त विभागको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) विदेशी लगानी भएका उद्योगले यस ऐन बमोजिम दिइएको सुविधाको दुरुपयोग गरे वा नगरेको नियमित सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने,
- (ख) यस ऐन वा प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृत भएका वा अनुमति प्राप्त गरेका विदेशी लगानीको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने र त्यसलाई समय समयमा सार्वजनिक गर्ने,
- (ग) विदेशी लगानीकर्ता र निजका आधिकारिक प्रतिनिधि तथा विदेशी लगानी भएका उद्योगमा दफा २४ बमोजिम कार्यरत विदेशी विशेषज्ञ, प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय कर्मचारी र निजका परिवारका आश्रित सदस्यलाई भिसाको लागि सिफारिस गर्ने तथा सोको लागि सहजीकरण गर्ने,
- (घ) विदेशी लगानीकर्ता तथा विदेशी लगानी भएका उद्योगमा दफा २४ बमोजिम कार्यरत विदेशी विशेषज्ञ, प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय कर्मचारीलाई लगानी तथा पारिश्रमिक फिर्ता लैजान सहजीकरण गर्ने,
- (ङ) प्रचलित कानून बमोजिम प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण, वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन, कुनै स्वीकृति वा अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नका लागि विदेशी लगानीकर्तालाई सहजीकरण गर्ने,
- (च) विदेशी लगानीलाई पारदर्शी बनाउन तथा प्रक्रियागत सरलीकरण गर्न कार्य संचालन कार्यविधि (स्टाण्डर्ड अपरेटिङ प्रोसिड्यूर) बनाई लागू गर्ने,
- (छ) तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने, गराउने ।

२०. एकल विन्दु सेवा केन्द्र मार्फत सेवा उपलब्ध गराइने: विदेशी लगानीकर्तालाई यस ऐन तथा प्रचलित अन्य कानून बमोजिम प्राप्त हुने छुट, सुविधा वा सहूलियत एकल विन्दु सेवा केन्द्र मार्फत उपलब्ध गराइनेछ ।

परिच्छेद-५

विदेशी लगानी भएका उद्योग वा विदेशी लगानीकर्तालाई प्रदान गरिने छुट, सुविधा र सहूलियत

२१. उद्योगले प्राप्त गर्ने सुविधा : (१) विदेशी लगानी भएका उद्योगलाई यस ऐन बमोजिमका छुट, सुविधा, सहूलियत वा संरक्षणको अतिरिक्त औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ बमोजिम उपलब्ध हुने छुट, सुविधा वा सहूलियत समेत प्रदान गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विदेशी लगानी भएका उद्योगलाई प्रचलित कानून बमोजिम रुग्ण उद्योगले पाउने सुविधा उपलब्ध हुने छैन ।

(३) विदेशी लगानी भएका उद्योगले प्रचलित कानून बमोजिम आयकर, भन्सार महशुल, अन्तःशुल्क तथा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट प्राप्त गर्नेछ ।

22. **विदेशी मुद्राको कारोबार गर्न सुविधा:** (१) विदेशी लगानीकर्ता वा विदेशी लगानी भएका उद्योगले नेपालको कुनै बैंकमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा, नेपाली मुद्रा वा दुवै मुद्रामा खाता खोली कारोबार गर्न सक्नेछ ।

तर परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा खाता खोली कारोबार गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) विदेशी लगानी भएका उद्योगले परिवर्त्य विदेशी मुद्राको विनिमयदर हेरफेरको जोखिम न्यूनीकरण गर्न बैंक वा वित्तीय संस्था मार्फत स्वीकृत प्राप्त डेरिभेटिभ्स् उपकरणको प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

23. **विदेशी मुद्राको सुविधा:** (१) विदेशी लगानी भएका उद्योगले विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वीकृति लिई देहायको प्रयोजनका लागि आवश्यक पर्ने रकमको लागि विदेशी मुद्राको सुविधा प्राप्त गर्न सक्नेछ:-

(क) उद्योगलाई आवश्यक पर्ने मेसिनरी, उपकरण वा कच्चा पदार्थ खरिद गरी पैठारी गर्न,

(ख) दफा २४ बमोजिम उद्योगमा काम लगाइएका विदेशी विशेषज्ञ, प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय कर्मचारीले पाउने पारिश्रमिक भुक्तानी गर्न,

(ग) दफा ११ को उपदफा (१) बमोजिम जारी भएको ऋणपत्र वा डिभेञ्चरको साँवा वा ब्याज भुक्तानी गर्न,

(घ) दफा १७ बमोजिम विदेशी लगानी वा आर्जित रकम फिर्ता लैजान,

(ङ) विदेशी ऋणको साँवा वा ब्याजको भुक्तानी गर्न ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृत भएपछि विदेशी लगानी भएका उद्योगले स्वीकृत भए बमोजिमको रकम त्यस्तो उद्योगको दफा २२ बमोजिमको खातामा रहेको विदेशी मुद्राबाट भुक्तानी वा प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

(३) दफा २४ बमोजिम उद्योगमा काम लगाइएका विदेशी विशेषज्ञ, प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय कर्मचारीले प्रचलित कानून बमोजिम आयकर कट्टा गरी निजले पाउने खुद पारिश्रमिकको पचहत्तर प्रतिशतसम्मको रकम परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा निजको मुलुकमा लैजान सक्नेछ ।

(४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सटही गर्दा वा लैजाँदा खुला बजार विनिमयदरबाट गर्नु पर्नेछ ।

24. **विशेषज्ञ, उच्च प्राविधिक र व्यवस्थापकीय कर्मचारी काममा लगाउने सुबिधा :** (१) संस्थागत विदेशी लगानीकर्ताले उद्योगको उच्च व्यवस्थापनमा विशेषज्ञ, उच्च प्राविधिक, व्यवस्थापकीय कर्मचारी र त्यस्तो उद्योगमा प्राविधिक ज्ञान वा सीप हस्तान्तरण गर्नु परेमा अन्य देशका प्राविधिक वा विशेषज्ञलाई तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी काममा लगाउन सक्नेछ ।

(२) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि पच्चीस लाख अमेरिकी डलर भन्दा बढी वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा लगानी भएको उद्योगमा विशेषज्ञ, उच्च प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय पदमा काम गर्न लगानीकर्ता आफै वा निजले खटाएको एक जनासम्मको लागि श्रम स्वीकृति लिइरहनु पर्ने छैन ।

तर सम्बन्धित उद्योगले त्यसरी काम गर्ने विदेशी उच्च प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय कर्मचारीको विवरण अभिलेखका लागि विभागमा पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिमका विशेषज्ञ, उच्च प्राविधिक र व्यवस्थापकीय पदमा काम गर्ने व्यक्तिले विभागले निर्धारण गरे बमोजिमका शर्तहरू पालना गर्नु पर्नेछ ।

25. **औद्योगिक सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था:** विदेशी लगानी भएका उद्योगलाई नेपालमा स्थापित अन्य उद्योग सरहको सुरक्षा उपलब्ध गराइने छ ।

26. **परिचयपत्रको सुबिधा:** (१) विभागले विदेशी लगानीकर्तालाई तोकिएको ढाँचामा परिचयपत्र दिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइने परिचयपत्रमा मन्त्रालयले निर्धारण गरेको मापदण्ड पूरा गरेका विदेशी लगानीकर्ता वा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा ख्याति प्राप्त गरेका विदेशी लगानीकर्तालाई सम्मान स्वरूप औद्योगिक रुपमा महत्वपूर्ण व्यक्ति (इण्डस्ट्रियल्ली इम्पोर्ट्यान्ट पर्सन, आइ. आइ. पी.) वा नेपालको औद्योगिक प्रबर्द्धक (इण्डस्ट्रियल प्रमोटर अफ नेपाल, आइ. पी. एन.) उल्लेख गरी दिन सकिनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम परिचयपत्र प्राप्त गरेको विदेशी लगानीकर्ताले नेपाल सरकारले तोकेको वा प्रचलित कानून बमोजिम निषेध गरिएको क्षेत्र बाहेक नेपालको अन्य जुनसुकै क्षेत्रमा पनि आवतजावत गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम आवत जावत गर्दा विदेशी लगानीकर्ता वा निजको प्रतिनिधिलाई नेपाली नागरिक सरहको व्यवहार गरिनेछ ।

27. **भिसा सम्बन्धी सुबिधा:** (१) विदेशी लगानीका लागि अध्ययन, अनुसन्धान वा सर्भेक्षण गर्न आउने विदेशी नागरिकलाई छ महिनासम्मको गैर पर्यटक भिसा दिइनेछ ।

(२) विदेशी लगानीकर्ता वा एकजना आधिकारिक प्रतिनिधि र त्यस्तो लगानीकर्ता वा प्रतिनिधिका परिवारका सदस्यलाई तोकिए बमोजिमको रकममा नघट्ने गरी विदेशी लगानी कायम रहेसम्म नेपालमा बस्न व्यावसायिक भिसा दिइनेछ ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनका लागि “परिवारका सदस्य” भन्नाले विदेशी लगानीकर्ता वा निजको आधिकारिक प्रतिनिधिको पति वा पत्नी, आमा बाबु र आश्रीत छोरा वा छोरी सम्भन्नु पर्छ ।

(३) एकै पटक दश लाख अमेरिकी डलरभन्दा बढी रकम वा सो बराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा विदेशी लगानी गर्ने विदेशी लगानीकर्ता वा निजको आधिकारिक प्रतिनिधि र त्यस्ता व्यक्तिको परिवारका सदस्यलाई तोकिए बमोजिमको रकममा नघट्ने गरी विदेशी लगानी कायम रहेसम्मको अवधिका लागि आवासीय भिसा दिइनेछ ।

(४) नेपालमा विदेशी लगानी गर्ने नेपाली मूलका विदेशी नागरिकलाई तोकिए बमोजिमको रकममा नघट्ने गरी विदेशी लगानी कायम रहेसम्म नेपालमा बस्न गैर आवासीय नेपाली भिसा दिइनेछ ।

(५) दफा २४ बमोजिम उद्योगमा काम गर्न आउने विदेशी विशेषज्ञ, प्राविधिक वा व्यवस्थापकीय कर्मचारीलाई गैरपर्यटक भिसा दिइनेछ ।

28. **जग्गा सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) विदेशी लगानीकर्ताले उद्योगको लागि आवश्यक पर्ने जग्गा प्रचलित कानून बमोजिम आफैले खरिद गरी वा अन्य कुनै उपाय अपनाई व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिए बमोजिमको उद्योग सञ्चालनको लागि विदेशी लगानीकर्ता आफैले आवश्यक जग्गा खरिद गर्न वा व्यवस्था गर्न नसकेमा त्यसको व्यहोरा खुलाई जग्गा खरिद गर्न वा प्राप्त गरिदिन अनुरोध गरेमा विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायले त्यसको लागि आवश्यक सिफारिस, समन्वय र सहजीकरण गर्नेछ ।

(३) विदेशी लगानी भएका उद्योगको लागि जग्गा लिजमा उपलब्ध गराउने तथा जग्गाको हदबन्दी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

29. **समान व्यवहार गरिने:** नेपालमा भएको विदेशी लगानीलाई त्यस्तो लगानी नेपालमा रहेको अवधिसम्म यस ऐनको अधीनमा रही नेपाली नागरिकले गरेको लगानी सरह समान व्यवहार (नेशनल ट्रिटमेन्ट) गरिनेछ ।

30. **राष्ट्रियकरण नगरिने:** यस ऐन बमोजिम विदेशी लगानी भएको उद्योगलाई राष्ट्रियकरण गरिने छैन ।

परिच्छेद-६

गुनासो व्यवस्थापन तथा कारबाही

31. **गुनासो व्यवस्थापन:** (१) प्रचलित कानून बमोजिम उद्योगको दर्ता, नियमन वा अनुगमन गर्ने अधिकारी वा एकल विन्दु सेवा केन्द्रको कुनै अधिकारीले गरेको कुनै काम कारवाहीका सम्बन्धमा विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगको कुनै गुनासो भए निजले त्यसको लिखित जानकारी मन्त्रालयलाई गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त गुनासोलाई मन्त्रालयले तोकिए बमोजिम सम्बोधन तथा व्यवस्थापन गर्नेछ ।

३२. **शर्त विपरीतको काम कारबाही गर्न नहुने:** (१) विदेशी लगानीकर्ता वा विदेशी लगानी भएका उद्योगले यो ऐन, यस ऐन अर्न्तगत बनेको नियम तथा विदेशी लगानीको लागि स्वीकृति दिँदा तोकिएको शर्त विपरीतको कुनै काम गर्न, गराउन हुँदैन ।

(२) विदेशी लगानीकर्ता वा विदेशी लगानी भएका उद्योगले यस ऐन बमोजिम प्राप्त सुविधाको दुरुपयोग गर्न, गराउन हुँदैन ।

(३) विदेशी लगानीकर्ता वा विदेशी लगानी भएका उद्योगले जुन प्रयोजनको लागि विदेशी लगानीको स्वीकृति लिएको हो सो प्रयोजन बाहेक अन्य प्रयोजनमा प्रयोग गर्नु हुँदैन ।

३३. **सुविधा रोक्का गर्न आदेश दिन सक्ने :** (१) कुनै विदेशी लगानीकर्ता वा विदेशी लगानी भएका उद्योगले दफा ३२ विपरीत कुनै काम गरेको पाइएमा विभागको महानिर्देशकले त्यस्ता विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगलाई अवस्था अनुसार त्यस्तो कार्य तत्काल रोक्न वा अवधि तोक्यो सो अवधिभित्र कुनै कार्य सम्पन्न गर्न आदेश दिनेछ ।

(२) उपदफा (२) बमोजिम दिएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको आदेशको पालना नगर्ने विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगलाई विभागको महानिर्देशकले यस ऐन बमोजिमको सबै वा कुनै सुविधा उपलब्ध नगराउने निर्णय गर्न सक्नेछ ।

तर त्यसरी निर्णय गर्दा सम्बन्धित विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगलाई सफाई पेश गर्ने मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन ।

(४) उपदफा (१) वा (३) बमोजिम महानिर्देशकले दिएको निर्देशन वा गरेको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगले त्यस्तो निर्देशन वा निर्णय गरेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र मन्त्रालयको सचिव समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निवेदनको सम्बन्धमा मन्त्रालयको सचिवले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

३४. **उद्योगको अनुगमन तथा निरीक्षण:** (१) विभागले तोकिएको अधिकृतले विदेशी लगानी भएको उद्योगको आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षणमा जाने अधिकृतले विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगद्वारा दफा ३२ विपरीतको काम गरे नगरेको समेतको विवरण खुलाई अनुगमन तथा निरीक्षण सम्पन्न भएको मितिले तीन दिनभित्र विभागमा प्रतिवेदन दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-७

विविध

३५. **सम्भौता गर्न सक्ने:** (१) कुनै उद्योगमा नेपाली लगानीकर्ता र विदेशी लगानीकर्ताबीच संयुक्त लगानी गर्दा सो लगानीका सम्बन्धमा यस ऐनको अधीनमा रही विदेशी लगानी सम्बन्धी संयुक्त सम्भौता गर्न सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सम्भौतामा अन्य कुराका अतिरिक्त संयुक्त लगानीका शर्तहरू, लगानीबाट आर्जित मुनाफा बाँडफाँड तथा लगानी सम्बन्धी विवाद समाधान सम्बन्धी व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

३६. **विवादको समाधान:** (१) विदेशी लगानीका सम्बन्धमा नेपाली लगानीकर्ता र विदेशी लगानीकर्ताबीच कुनै विवाद उत्पन्न भएमा सम्बन्धित पक्षहरूले आपसी छलफल वा वार्ताबाट त्यस्तो विवादको समाधान गर्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छलफल वा वार्ताबाट विवाद समाधान गर्न विभागले आवश्यक सहजीकरण गर्नेछ ।

(३) विवाद उत्पन्न भएको पैंतालीस दिनभित्र उपदफा (१) बमोजिम विवाद समाधान हुन नसकेमा र त्यस्तो विवादको समाधान गर्न विवादका पक्षहरूबीच संयुक्त लगानी वा विवाद समाधान सम्बन्धी सम्भौता भएकोमा त्यस्तो सम्भौता बमोजिम विवादको समाधान गरिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम पक्षहरूबीच भएको सम्भौतामा विवाद समाधान सम्बन्धमा कुनै व्यवस्था नभएकोमा नेपालको मध्यस्थता सम्बन्धी कानून बमोजिम मध्यस्थताद्वारा त्यस्तो विवादको समाधान गरिनेछ ।

(५) कुनै विदेशी लगानीका सम्बन्धमा उत्पन्न विवादको समाधान विवादका पक्षहरूले अन्यथा मन्जुर गरेमा बाहेक अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार कानून सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्र संघीय आयोग (अनसिट्राल) को प्रचलित नियम वा कार्यविधि बमोजिम मध्यस्थताद्वारा गरिनेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम गरिने मध्यस्थता नेपालमा हुनेछ र मध्यस्थता सम्बन्धी नेपालको सारवान कानून लागू हुनेछ ।

तर उपदफा (३) बमोजिमको अवस्थामा सोही उपदफा बमोजिम हुनेछ ।

३७. **विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गर्न सक्ने :** विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायले यस ऐन बमोजिम विदेशी लगानीको लागि स्वीकृति तथा तत् सम्बन्धी अन्य काम कारवाही विद्युतीय कारोबार सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम मान्यता प्राप्त विद्युतीय माध्यमबाट सम्पादन गर्न सकिने गरी व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

३८. **करार गरी उत्पादन गर्न सकिने:** विदेशी लगानी भएका उद्योगले त्यस्तो उद्योगलाई आवश्यक पर्ने वस्तु वा सेवा अन्य उद्योगसँग करार गरी उत्पादन गर्न सक्नेछ ।

39. **अधिकार प्रत्यायोजन:** बोर्ड वा विभागले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार बोर्डको कुनै सदस्य, नेपाल सरकारको कुनै निकाय, अधिकृत वा प्रदेश सरकारको सम्बन्धित निकायलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
40. **निर्देशन दिन सक्ने:** विदेशी लगानी स्वीकृत गर्ने निकायले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही लगानीकर्ता वा त्यस्तो लगानीको उद्योगलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित विदेशी लगानीकर्ता वा उद्योगको कर्तव्य हुनेछ ।
41. **प्रचलित कानून बमोजिम हुने:** यस ऐनमा लेखिएका विषयमा यसै ऐन बमोजिम र अन्य विषयमा औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ तथा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
42. **अनुसूचीमा हेरफेर वा थपघट गर्न सक्ने:** नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा आवश्यक हेरफेर वा थपघट गर्न सक्नेछ ।
43. **नियम बनाउने अधिकार :** यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि नेपाल सरकारले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।
44. **खारेजी र बचाउ:** (१) विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ खारेज गरिएको छ ।

(२) विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ अन्तर्गत भए गरेका काम कारबाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

अनुसूची
(दफा ३ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
विदेशी लगानी खुला नगरिएका उद्योग वा व्यवसाय

१. लघु उद्यम र घरेलु उद्योग,
२. हात हतियार, खर खजाना, गोलीगट्टा, वारुद वा विष्फोटक पदार्थ तथा न्यूक्लियर, बायोलोजिकल तथा केमिकल (एन. वी. सी.) हतियार उत्पादन गर्ने उद्योग,
३. मुद्रा तथा सिक्का व्यवसाय वा सुरक्षण मुद्रण (सेक्युरिटी प्रिन्टिङ्ग) उद्योग,
४. घर जग्गा खरिद बिक्री व्यवसाय (निर्माण उद्योग बाहेक),
५. विद्युतीय व्यापार (ई-कमर्स) समेतका नेपालमा पचास करोड रुपैयाँभन्दा कम लगानीको र तीन देशभन्दा कम देशमा गरेको बहुबाण्ड (मल्टि बाण्ड) खुद्रा व्यापार,
६. ट्राभल एजेन्सी बाहेक पर्यटनमा संलग्न गाइड, ट्रेकिङ्ग तथा माउण्टनीयरिङ्ग गाइड, भरिया (घोडा, खच्चड, याकसहित) एवं भान्से मात्र उपलब्ध गराउने उद्देश्य भएको पर्यटन उद्योग, घोड चढी, हात्ती चढी, मसाज, स्पा, ब्यूटीपार्लर, होमस्टे,
७. कृषिका प्राथमिक उत्पादनका क्षेत्रहरु एवं कुखुरापालन, मत्स्यपालन वा मौरीपालन उद्योग,
८. विकीरणजन्य सामग्री (रेडियो एक्टिभ म्याटेरियल्स) उत्पादन गर्ने उद्योग,
९. क्यासिनो बाहेकका जुवा वा बाजी व्यवसाय संचालन उद्योग, चिठ्ठा संचालन र नेटवर्क व्यवसाय,
१०. आमसंचारका प्रसारण माध्यमहरु (पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन र अनलाइन समाचार) को व्यवसाय,
११. शैक्षिक परामर्श दिने व्यवसाय एवं संस्थाहरु, भाषा, तालीम, संगीत तालीम र दुई करोडभन्दा कम विदेशी लगानी हुने कम्प्युटर तालीम र एकाउन्त प्रतिशतभन्दा बढी लगानी हुने व्यवस्थापन, लेखा, इन्जिनियरिङ्ग, कानूनी जस्ता परामर्श सेवा व्यवसाय ।